

Framtidens Räddningstjänst

Analys av fördjupad samverkan Hörby Höör i Räddningstjänstfrågor och verksamhetens politiska organisation

Innehållsförteckning

1. Inledning	s 2
2. Förslag till samverkan	s 2
3. Utgångspunkter	s 2
4. Räddningstjänstens organisation idag	s 3
5. Motiv att samverka i räddningstjänstfrågor	s 3
6. Resursbehov	s 4
7. Motiv till föreslagen samverkansform	s 4
8. Viktiga frågor att hantera innan samverkan etableras	s 6
9. Tid- och aktivitetsplan	s 6
10. Information om tjänstemannagruppen och analysens upplägg	s 7
Bilaga I För- och nackdelar med olika samverkansformer	s 8

September 2017

1 Inledning

Kommunstyrelsens arbetsutskott i Hörby och Höör beslutade den 10 augusti 2017 att en tjänstemannagrupp ska utses som ska göra en analys av vilken politisk samverkansform Räddningstjänsten mår bäst i. Gruppen ska även lämna en uppdaterad tids- och aktivitetsplan för hur samverkan kan etableras.

2 Förslag till samverkansform

- Hörby kommun och Höörs kommuns Räddningstjänst drivs i en gemensam facknämnd
- Verksamheten styrs genom befintlig gemensam nämnd som innan namnändring har namnet VA/GIS-nämnden
- Höörs kommun är värdkommun för verksamheterna. Det innebär att Räddningstjänsten och VA/GIS placeras i Höörs kommun.
- Verksamheten ska vara i drift 1 januari 2019.

3 Utgångspunkter

Kommuner är ålagda att ha en räddningstjänst för att hantera olyckor eller andra räddningsinsatser i kommunen. Räddningstjänstens omfattning och inriktning ska spegla den riskbild som finns i kommunen. Där tillgängligheten till medborgaren ska vara god.

Hörby kommun och Höörs kommun samverkar i räddningstjänstfrågor genom ett avtal.

4 Räddningstjänstens organisation idag

Idag har Räddningstjänsten två organisationer; en i Hörby kommun och en i Höörs kommun. Båda leds av Räddningschef Lars Nilsson.

Figur 1 Jämförelse mellan Räddningstjänsten i Hörby kommun och Höörs kommun

	Hörby	Höör	Kommentar
Politiskt ansvar:	<ul style="list-style-type: none">• Tekniska nämnden	<ul style="list-style-type: none">• Kommunstyrelsen	
Medarbetare:	<ul style="list-style-type: none">• 5,5 heltidstjänster• 54 RIB	<ul style="list-style-type: none">• 5,5 heltidstjänster• 30 RIB anställda brandmän• 20 brandväxpersonal	
Budget:	<ul style="list-style-type: none">• 13 575 tkr	<ul style="list-style-type: none">• 13 007 tkr	
Verksamhetsinriktning (2016)	<ul style="list-style-type: none">• 322 räddningsuppdrag• 54 tillsyner• 8 tillstånd brandfarlig vara• 1 300 personer i utbildning• 60 remisser och yttrande• 5 000 mantimar övning	<ul style="list-style-type: none">• 336 räddningsuppdrag• 58 tillsyner• 7 tillstånd brandfarlig vara• 1 000 personer i utbildning• 60 remisser och yttrande• 5 000 mantimars övning	

Kommentar [HS1]: Lars och Joakim kan ni utveckla RIB

Slutsatser dagens organisation

1. Verksamheten i de båda kommunerna är mycket lika vad gäller bemanning, budget och verksamhetsinriktning.
2. Verksamheten är sårbar. Antalet heltidsanställda i respektive kommun är relativt lågt. Det kan försvåra hög tillgänglighet och engagemang i förebyggande trygghetsskapande aktiviteter. Det kan också försvåra verksamhetsplaneringen vid sjukdomar eller förväntningar.
3. Tvådelad organisation innebär tvådelat politiskt ansvar och dubbel administration.
4. Ett delat ledarskap. Medarbetarna finns fysiskt på två olika orter med en gemensam chef. Det kan skapa känsla av frånvaro och otydlighet.

Kommentar [GD2]: Vad menas med vid förväntningar?

Kommentar [GD3]:

Kommentar [HS4]: Dessa inspel kom från ksau den 10 augusti. Lars-Olof Andersson uppger att det är mycket viktigt att syftet redovisas tydligt i det kommande analysarbetet; ekonomi, kompetens och god service till medborgarna. Det ska vara tydligt för medarbetare och medborgare varför vi ökar samverkan. Anna Palm tydliggör att räddningstjänstens beredskapskrav ökas. Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap ställer allt större krav på att kommunerna ska verka för att medborgarnas krisberedskap höjs. Johan Eriksson uppger att det finns en fungerande organisation men att administration och ledning bör förtydligas.

5 Motiv att samverka i Räddningstjänstfrågor

- Ökade krav och förväntningar på Räddningstjänstens verksamhet idag ställs högre förväntningar och krav på att kommunerna har en aktiv krisberedskap. Räddningstjänstens roll i förebyggande

Kommentar [GD5]: Språkligt knepig ening. Förslag: Idag är förväntas av kommuner att de har en aktiv krisberedskap. Eller: Idag ställs högre krav på kommunernas krisberedskap.

trygghetsarbete blir också viktigare. Resurser behöver samlas för att hantera och planera den ökade efterfrågan på Räddningstjänstens kompetens.

- *Tydligare styrning och ledning* Räddningstjänsten styrs av två olika politiska instanser. (Tekniska nämnden i Hörby och kommunstyrelsen i Höör). Tjänstemannaledningen är också uppdelad på två organisationer. Detta kan skapa en otydlighet i styrnings och ledarskapsfrågor. Genom att sammanföra verksamheten till en gemensam som läggs under en nämnd förtydligas ledning och styrning.
- *Minska sårbarhet* Räddningstjänsten i båda kommunerna är idag sårbara. Antalet heltidsanställda gör det svårt att ha ett back-up system för varandra eller att driva ett utvecklande och förebyggande arbete. **Det finns även problem med rekrytering av personal med rätt kompetens.**

Syfte och mål med samverkan

Genom att sammanföra Räddningstjänsten till en organisation vill vi etablera en robustare organisation med hög tillgänglighet till medborgarna. Andra syften vi vill nå är:

- *Ge förutsättningar för heltidstjänster och kompetensförsörjning* Genom att sammanföra medarbetarna till en organisation ges förutsättningar för att utveckla stödjande funktioner och specialistkompetenser, arbeta med vidareutbildning eller vara en intressant arbetsgivare för potentiella medarbetare. Detta förstärker humankapitalet. **Denna fråga är jätte viktig.** Rekryteringen av RIB medarbetare blir **svårare** och kraven ökar vilket gör att brandmännen stannar kortare tid på denna funktion. Genom att skapa fler heltidstjänster dagtid kan organisationen stötta upp RIB organisationen.
- *Bättre kvalitet genom gemensamma arbetsätt och rutiner* Genom att en organisation etableras skapas förutsättningar för gemensamma arbetsätt och rutiner. Det i sin tur bidrar till bättre kvalitet och gör det lättare för medarbetare att gå in för varandra. Samverkan ger också förutsättningar för gemensamma IT-system vilket på sikt minskar driftskostnaderna. Samverkan ger positiv effekt på det intellektuella kapitalet. Den **underlättar** också verksamhetsplanering, mål- och ekonomistyrning.
- *Hushålla med medel och anläggning* Genom att verksamheten och material samlas i en fastighet, i stället för idag två fastigheter, minskar underhållskostnaderna på sikt. Det ger en positiv effekt på finansiella och materiella anläggningstillgångarna.
- *Medborgarnas förtroende för och närhet till Räddningstjänsten* Genom samverkan samlas medarbetarna i en organisation vilket ger förutsättningar för att bygga en robust organisation med hög ständig beredskap. Det ger också förutsättningar för att utveckla medarbetarnas förmåga att hantera olika typer av räddningssituationer. Detta ökar medborgarnas närhet och tillgänglighet till Räddningstjänsten. Att Räddningstjänsten har förmåga att hantera uppdragen och har resurser att föra ett proaktivt räddningstjänstarbete bör också stärka medborgarnas förtroende för räddningstjänsten. **Detta är det viktigaste motivet för samverkan. Givetvis är det också så att medborgarnas upplevelse av närhet till Räddningstjänsten behöver värnas i samverkan.**
- *Öka Räddningstjänstens integritet* Räddningstjänsten har myndighetsutövning och kan ge förelägganden, även gentemot kommun t ex brandinspektion fastigheter. Idag är Räddningstjänsten placerad under kommunstyrelsen och tekniska nämnden vilka båda hanterar fastighetsfrågor. Denna placering är inte optimal. Med en ny organisation under en annan nämnd förstärks integriteten.

Kommentar [GD6]: Stämmer inte riktigt. Det är bara vissa centrala tjänster som har sina tjänsterum på samma ställe. Alla befintliga lokaler kommer att finnas kvar.

Dessa syften är också underlag för att följa upp verksamheten 2020.

5 Resursbehov

Samverkan leder till kvalitetsvinster snarare än direkta ekonomiska vinster. Resursbehoven föreslås vara lika stort efter samgåendet. Ska en satsning göras mot heltidsbrandmän så innebär det ett ökat resursbehov om ca 1 mkr. Under våren 2018 tas en detaljerad budget fram.

6 Motiv till föreslagen samverkansform

Kommunernas samverkan i räddningstjänstfrågor föreslås styras genom en gemensam nämnd. Befintlig gemensam nämnd som idag styr VA/GIS föreslås utökas till att även styra Räddningstjänsten.

Det finns, för Räddningstjänsten, flera fördelar med att nämnd som samverkansform framför avtal, gemensamma beredningar eller kommunalförbund. De fördelar som identifierats är:

- Tydligare ledning och styrning. Det politiska ledarskapet förtydligas genom att styrningen av verksamheten läggs i nämndsform. Ledamöterna får helhetsperspektiv på verksamheten genom att verksamheten samlas i en gemensam nämnd. Ur ett medborgarperspektiv och medarbetarperspektiv finns också en kulturell förståelse för hur en facknämnd fungerar. Detta gemensamt underlättar också revision och ansvarsutkrävande.
- Samverkan med andra kommuner eller ressurser kan underlättas genom att styrningen av verksamheten läggs i nämndsform.
- Tydligare verksamhetsplanering, mål- och ekonomistyrning genom optimalt resursutnyttjande av medarbetare och tillgångar genom att verksamheten samlas.

Motiv till att lägga styrningen av verksamheten tillsammans med VA/GIS är att där finns redan en etablerad samverkan och att nämnden är i kraft vilket gör att kostnaderna för nämnden och dess sammanträden inte ökar.

Nackdelar som kan uppstå genom att verksamheten läggs i gemensam facknämnd:

- Lätt att facknämndens verksamhet glöms bort i den kommun som inte är värdkommun. Därför är det viktigt att verksamheten finns i kommunernas organisationsscheman.
- Revirtänkande och ett "vi och dom" tänkande kan uppstå mellan huvudmännen. Därför är det viktigt att samverkansvinster följs upp. Gemensamma dialoger i verksamhetsprioriteringar och utveckling.
- Budget- och redovisningsprocesser. Processerna är idag olika i kommunerna med olika tidplaner, riktlinjer mallar med mera. Olika arbetssätt ökar administrativa kostnader för de verksamheter vi har gemensamt. Därför är det viktigt att hitta en gemensam budget- och redovisningsprocess för de verksamheter som kommunerna har gemensamt.

I bilaga 1 utvecklas för- och nackdelar med olika samverkansformer.

7 Viktiga frågor att hantera innan samverkan etableras

Det finns ett antal frågor som behöver hanteras innan Räddningstjänsten går samman till en organisation, med en gemensam politisk placering med VA och GIS. Det handlar om frågor som nämndens namn, budget- och redovisning, prislister till ordförandeskap med mera (se nedan).

Arbetsgruppen arbetar vidare med dessa frågor och de kommer läggas fram för politiskt ställningstagande i januari 2018.

Självklart är det viktigt med medarbetarinflytande och facklig dialog. Räddningschefen har sedan 2016 fört dialog om samgående med sina medarbetare och de är positiva till detta. Vad räddningschefen har att göra är att ta fram arbetsbeskrivningar som stödjer samordningseffekterna.

Verksamhetsdrift	Styrning och ledning	Medarbetare
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Logga och namn. Nämnden behöver byta namn. Räddningstjänsten behöver ha en symbol som är tydlig gentemot medborgarna ☐ Principer för medborgardialog och närhet till medborgarna viktigt. Måste värnas. ☐ Uppdelningen under nämnden måste vara tydlig då VA-verksamheten är självfinansierad medan räddningstjänsten i stort är anslagsfinansierad, vilket inkluderar strukturen på sammanträdena, vilket innebär att Räddningstjänstfrågor hanteras först därefter GIS-frågor och VA-frågor (eller vice versa) 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Världkommunförslag Höör. Viktigt att nämnden finns i kommunernas organisationsscheman. ☐ Ordförandeskapet roterande. Vilket innebär att ena kommunen har ordförandeskapet mandatperiod 1 och andra kommunen har vice ordförandeskapet. Därefter roteras ordförandeskapet. ☐ Nämndens storlek: 6 endast tjänstgörande ersättare ☐ Hur utse nämndsledamöter och undvika att alla kommer från samma parti är en dialog samverkansforumet kan föra ☐ Vem samordnar och överlämnar ärenden till nämnden: respektive verksamhetschef ☐ Gemensamma principer för budget- och redovisning, investeringar samt 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Räddningstjänstens bemanning och organisation behöver ses över utifrån nya förutsättningar som ges när verksamheterna slås samman.

	finansieringsmodell behöver tas fram av ekonomicheferna i samverkan ☐ Beredning och hantering av prislista för räddningstjänsten. Förslag: prislistan indexerar årligen och gäller under mandatperioden. Ny mandatperiod tar respektive KF ett nytt beslut ☐ Nya reglementen och delegationsordningar för VA-GIS-Räddningstjänstverksamheten	
--	--	--

8 Tid- och aktivitetsplan

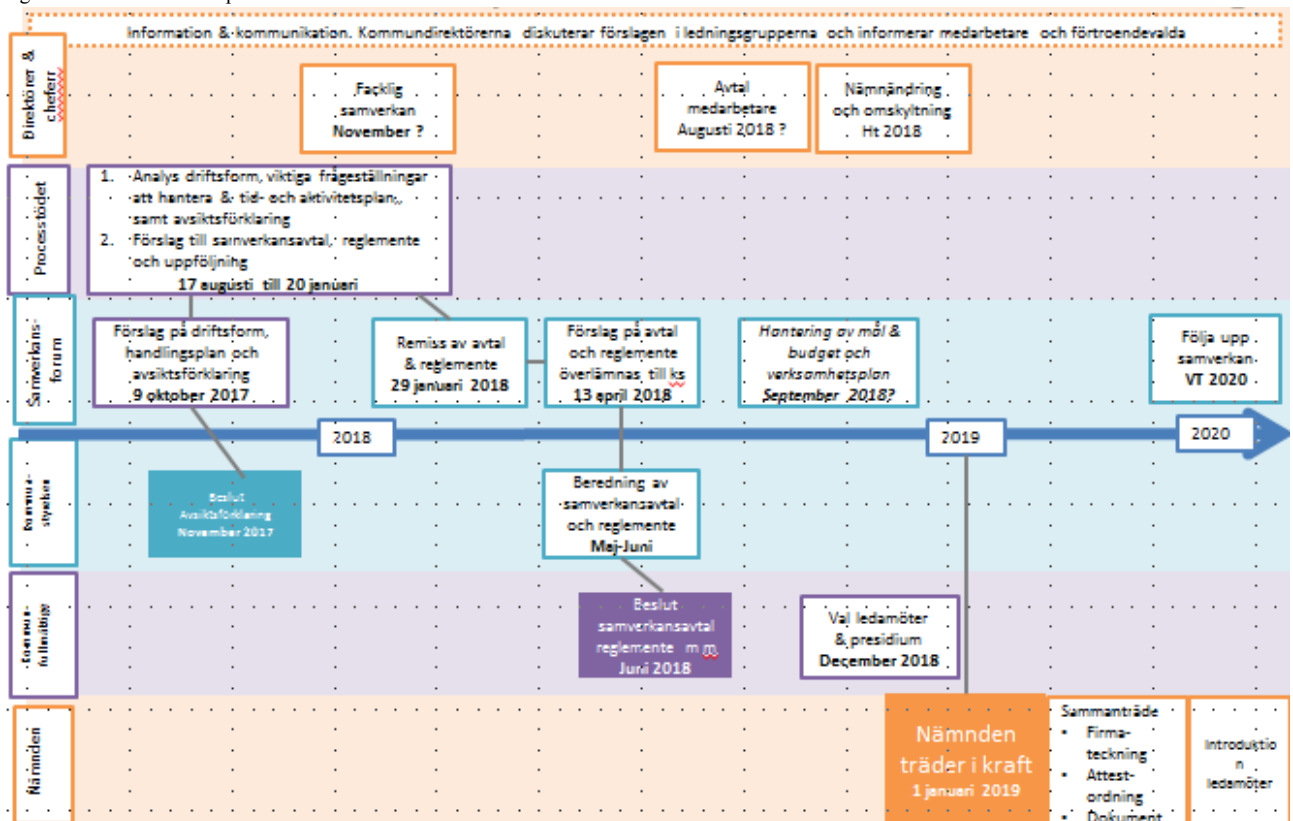
Nämnden föreslås vara på plats 1 januari 2019. För att det ska vara möjligt behöver:

- En politisk viljeförklaring föreslås att antas av respektive kommunstyrelse **november 2017**. Det möjliggör för tjänstemannagruppen att arbeta vidare med de principiella frågorna och utformningen av styrande dokument.
- Kommunstyrelsens arbetsutskott i Hörby och Höör föreslås sammanträda **29 januari 2018** för att hantera förslag på reglemente och därefter remittera dem till berörda instanser.
- Respektive kommunfullmäktige hantera samverkansavtal och reglemente **juni 2018**.
- Nämndens ledamöter väljs i december i samband med de vanliga valen.

Information och fackliga förhandlingar sker i enlighet med kommunikationsplan. Under våren 2018 tas en verksamhets- och budgetplan fram. Räddningschefen har också att under 2018 upprätta arbetsbeskrivningar och interna riktlinjer som möjliggör att samordningseffekterna uppnås.

Effekten av samverkan följs upp 2020.

Figur 2 Tid- och aktivitetsplan

9 Information om tjänstemannagruppen och analysens upplägg

Analysens ska göras genom att:

1. Identifiera motiven för samverkan. Det handlar om tydliggöra vilka mål och värden samverkan ska bidra med
2. Göra en verksamhetsanalys och identifiera
 - a. Likheter/skillnader mellan verksamheterna
 - b. Viktiga frågor att hantera innan samverkan etableras (så kallade principiella frågor)
 - c. Lämplig samverkansform (driftsform)
 - d. Ta fram beslutsunderlag och plan för genomförande
3. Etablera och kommunicera
 - a. Ta fram styrande dokument som samverkansavtal, reglemente med mera
 - b. Informera utifrån en kommunikationsplan
4. Följa upp samverkan
 - a. Återrapportera samverkansresultatet

Arbetsgruppen består av

• Lars Nilsson	räddningschef Hörby och Höörs kommun
• Joakim Ilmrud	stf Räddningschef Hörby och Höörs kommun
• Magnus Brom	VA chef Hörby och Höörs kommun
• Robert Odeberger	ekonomichef Hörby kommun
• Mikael Daxberg	kanslichef Hörby kommun
• Gunilla Dencker Skog	kanslichef Höörs kommun
• Helena Sjöholm	verksamhetsutvecklare Höörs kommun

Bilaga 1

För- och nackdelar med olika samverkansformer

Samverkansform	Fördelar	Nackdelar	Kommentarer
Informell samverkan	<ul style="list-style-type: none"> Ger ett lärande 	<ul style="list-style-type: none"> Saknas politiskt inflytande Personbundet 	
Avtal & köp av tjänst	<ul style="list-style-type: none"> Avgränsat område 	<ul style="list-style-type: none"> Ändrade förutsättningar kräver omförhandling av avtal vilket kan ta tid 	
Gemensam beredning	<ul style="list-style-type: none"> Politiska arbetet sker i befintlig organisation Politiken behåller sitt inflytande 	<ul style="list-style-type: none"> Otydlig politisk ledning Två nämnder kan fatta två olika beslut Dubbel administration Dubbelt ansvarsutkrävande Högre ersättningar eftersom två nämnder krävs Beslutsprocessen fördröjs 	
Gemensam nämnd	<ul style="list-style-type: none"> Det finns idag en befintlig gemensam nämnd (VA-GIS) vilket gör att kostnaderna för nämnden och dess sammanträden inte ökar. Optimalt resursutnyttjande av medarbetare och tillgångar Ger möjlighet till specialist-tjänster, vilket ökar attraktiviteten vid rekryteringar Minskar dubbelarbete; internt och externt. Resurspool för att täcka upp för varandra Tydligt ansvarsutkrävande och revision Kompetens: Nämnden får ett helhetsperspektiv, ser helheten i de olika frågorna. Lätt att samverka med andra kommuner Kompetens: specialist på en fråga Ledning och styrning: vi har en kulturell förståelse för hur en facknämnd fungerar Medborgarna har förståelse för hur nämndsorganisationen fungerar 	<ul style="list-style-type: none"> Lätt att facknämndens verksamhet glöms bort i kommunerna Revirtänkande och ett ”vi och dom” tänkande kan uppstå Idag är budget- och redovisningsprocesserna i kommunerna olika; med olika riktlinjer, mallar m m. Detta ökar administrativa kostnader 	<p>Legalt kan nämnden samverka inom alla områden, inkl. myndighetsutövning. Dock får inte frågor enligt lagen om civilt försvar (1994:1720) samt frågor som kommunfullmäktige har exklusiv beslutande rätt i läggas på nämnden som beredning av skattesats eller ansvarsfrihet.</p> <p>För budget- och redovisning behövs gemensamma mallar/rutiner/tidschema</p> <p>Utbildningsinsats hos kommunens medarbetare om den gemensamma nämndens verksamheter och samspel till kommunerna kan med fördel genomföras. Syftet är att förankra nämnden.</p>
Kommunalförbund eller bolag	<ul style="list-style-type: none"> Tydlig organisationsstruktur Egen juridisk person (rättigheter och skyldigheter) Tydlig ansvarsutkrävande och revision 	<ul style="list-style-type: none"> Kommunalförbund/bolag kräver nya bolagsorgan som kommunfullmäktige (bolagsstämma), styrelse, revision. Egen juridisk person där det krävs att ojtjänster köps in eller tillhandahålls av organisationen. Svårt skapa samverkansvinster initialt Har testats och upplevts som byråkratiskt 	<p>Samverkansformen kräver en aktiv ägarstyrning. Det innebär att kommunerna som ägare behöver vara insatta i frågan för att kunna ställa tydliga krav. Myndighetsutövning får ej läggas i bolag däremot i kommunal-förbund.</p>

Sammanställt av
Arbetsgruppen